



**Rotterdamse
Academie
van
Bouwkunst**

Atelier 1.3:

Object

Thema:

Massa, Ruimte en Geometrie

Object:

Woonhuis

Studiejaar: 2010-2011 / 1^{ste} semester

Vrijdag: 13u45-19u45

Bijeenkomsten: 3, 10, 17 en 24 september

1, 8 15 en 29 oktober

5, 12, 19 en 26 november

3 en 10 december

Afronding:

week 50/2010

Presentatiepanelen moeten op maandagavond 13 december opgehangen worden, later opgehangen werk wordt niet beoordeeld.

Studielast:

9 ECTS (252 uur, waarvan 70 tijdens de bijeenkomsten op vrijdag)

A/S punten:

9A/0S

Complexiteit:

Laag-Middel

Bijzonderheden:

-

Docenten:

Floris van der Poel (Kantoor Floris van der Poel) 1972, TU Delft, Rapp & Rapp, Monadnock, start Kantoor Floris van der Poel in 2010.

Vincent de Rijk (Werkplaats Vincent de Rijk) 1962, Design Academy in Eindhoven, start Werkplaats Vincent de Rijk in 1987.

Inhoud

Dit atelier wordt opgezet als een onderzoek naar massa, ruimte en geometrie. Het gaat in deze opgave om de vraag hoe het idee van massa valt te construeren met de middelen die onze discipline eigen zijn: geometrie & ruimtelijkheid, constructie & materialisering en programmering & functioneren van het ontwerp. Hierbij wordt slechts één architectonisch middel als primair uitgangspunt gekozen: het dak, de muur, de opening of de trap. Alle andere aspecten worden als secundair beschouwd en geacht onderling in logische samenhang te worden gebracht; op een zo krachtig mogelijke manier met exact de juiste middelen. Opgave vormt het ontwerpen van een woonhuis. Belangrijk aspect hierbij is dat alle ontwerpstappen door middel van ruimtelijk onderzoek worden doorlopen.

Opgave

De opgave is in een eenvoudige: onderzoek MASSA.

Hoe bepaal je met massa architectuur; gaat het om gewicht, omslotenheid, intimiteit, bezit? Is het per definitie hermetisch of is massa ook op een andere manier weer te geven? Moet juist de contravorm zichtbaar worden gemaakt – en zijn we daarmee direct aangeland bij RUIMTE? Kan massa op verschillende schaalniveaus worden uitgedrukt en kunnen we daarmee ‘spelen’, kunnen we contradicties [in]bouwen?

Massa is naast eenvoudig ook weerbarstig te definiëren. Daarin ligt de schoonheid van de opgave.

Zonder er een filosofische discussie van te maken wordt het begrip in zijn gehele breedte onderzocht. De inzet van een van de vier aangegeven basale architectonische middelen -muur, dak, opening en trap- is hierin leidend. Alle aanleidingen nodig voor het ontwerp zijn slechts gebaseerd op de architectuurdiscipline zelf. Door heel bewust te kiezen voor deze beperking wordt getracht de rijkheid van de architectonische toolbox bloot te leggen.

Massa en ruimte worden onderzocht middels het gieten van modellen in gips. De techniek en de gedachtegang die achter het werken met gegoten materiaal en de bijbehorende contramallen zit, versneld de bewustwording van het begrip. Het daadwerkelijk ‘bouwen’ van de modellen beïnvloed op deze manier sterk het ontwerpproces.

Het te ontwerpen huis heeft een gegeven grondvorm van 7x10x10 meter en is vrijwel contextloos: een halfvrijstaande villa in een suburbane woonomgeving. De kamers zijn in beginsel functieneutraal en verschillen onderling van karakter. Bovendien hebben ze allen een zuiver geometrisch figuur. De focus ligt op ruimte boven functie. Het constructiemateriaal kan niet anders zijn dan in het werk gestort beton.

Werkwijze:

1. Analysefase: vier [4] werkgroepen die ieder een [1] architectonisch begrip filteren in combinatie met het begrip massa. De conclusies en referenties die dit onderzoek opleveren wordt collectief presentabel gemaakt, waarna het dient als munitie voor het individuele vervolgtraject.
2. Formulering van het ruimtelijke concept, gebaseerd op de analysegegevens.
3. Vertaling concept naar gebouw; de ontwerpstappen worden vastgelegd in een sequentie. Zowel in model als in geometrisch schema.
4. Het proces kenmerkt zich door steeds van 3d model naar 2d weergegeven geometrisch schema te wisselen. De schema's dienen als onderlegger voor de gipsmodellen. Op hun beurt zijn de modellen 'testing ground' voor de ruimtelijke kwaliteit van de GEOMETRISCHE hoofdstructuur die zo scherp mogelijk dient te worden vastgelegd op papier.
5. De reeks gipsmodellen, geometrische verslaglegging, tekentechniek, uitwerking van detailfragmenten en presentatieopzet vormt samen een [1] coherent verhaal waar geen speld tussen te krijgen is.
6. Tsjechov: 'Als er in een verhaal een pistool voorkomt, dan moet dat ook worden afgevuurd'. Of voer geen voorwerpen ten tonele die niet worden gebruikt.

Planning

#	Wie	Actie	Toelichting	Fase
0	AUG 27 F	Ateliermarkt		-
1	SEP 3 F	Introductie opgave	werkgroep dak.muur.opening.trap	A analyse & concept
2	10 F/V	Introductie model	toelichting giettechniek	A
3	17 F		analyse document + individueel concept	A
4	24 F/V		gipsmodel 1, geometrisch schema	A
5	OKT 1 F	Excursie Ruhrgebied	LET OP: incl. gehele zaterdag	B basisopzet
6	8 F/V		gipsmodel 2	B
7	15 F			B
-	22 -	Vakantie	-	-
8	29 F/V + V.C.	Tussenbeoordeling	gipsmodel 3, geometrisch schema	B
9	NOV 5 F			C uitwerking
10	12 F/V		gipsmodel 4	C
11	19 F			C
12	26 F/V		gipsmodel 5, geometrisch schema	C
13	DEC 3 F		presentatie opzet	D presentatie
14	10 F/V	Generale Repetitie	gipsmodel 6 [groot], panelen af	D
-	13	Ophangen Panelen		D
15	17 F/V +V.C.	Eindbeoordeling	alles	-

Beoordelingscriteria

Het project wordt aan de hand van de eindkwalificaties en de leerdoelen beoordeeld.

Leerdoelen

Na afloop kan, heeft of is de student

- kennis en inzichten verworven met betrekking tot de begrippen ruimte, massa en geometrie en kan deze inzetten ten bate van het ontwerpproces;
- bewust geworden van de inzet van de basis elementen van de architectuur en effect van deze op de ruimtelijke condities;
- architectonisch opgaven interpreteren als objectgerichte opgave waarbij architectonisch-ruimtelijk ideeën getest worden volgens een specifieke werkwijze van gietmodelbouw in combinatie met tekentechniek;
- typologische kennis inzetten bij het vertalen van een programma naar een ruimtelijk ontwerp;
- kennis en inzichten verworven ten aanzien van de verhouding tussen gebouwvorm en interieur;
- ontwerpvaardigheden eigen gemaakt met betrekking tot materialisering en constructie van ruimte.
- ontwerpvaardigheden eigen gemaakt met betrekking tot woonopgave, waarbij een woonprogramma vertaald kan worden in een coherent ruimtelijk plan;

Eindkwalificaties van de opleiding tot architect die in dit atelier aan de orde komen

MArch	1	2	3	4	5	6	7	8	9a	9b	9c	9d	9e	9f	9g	9h	9i	9j	10	11
--------------	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

1. Vervaardigt (vernieuwende) architectonische concepten en ontwerpen die aan maatschappelijke, esthetische, technische, financiële, functionele en juridische eisen voldoen.
3. Initieert, ontwikkelt, analyseert, interpreteert en/of beoordeelt een opdracht of opgave zelfstandig en vertaalt deze in een architectonisch concept of ontwerp.
4. Maakt technisch bekwaam een integraal ontwerp dat voldoet aan kaders voor kwaliteit, (bouw)voorschriften, budget, tijd en eisen van gebruikers en opdrachtgevers.
6. Werkt en studeert zelfstandig en autonoom in de beroepspraktijk en de studie, reflecteert op eigen gedrag (reflection in action) en is in staat hierin vernieuwing aan te brengen.
7. Zet zelfstandig en/of in (multidisciplinair) teamverband het ruimtelijk vormgevend vermogen in als onderzoeksinstrument, op basis van methoden van voor de ontwerppraktijk relevant onderzoek.
- 9a. Past bij het maken van architectonische concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van de maatschappelijke (sociale, economische, culturele én politieke) processen, ontwikkelingen en trends, voor zover die van invloed zijn op het vakgebied van de architectonische vormgeving verantwoordt deze kennis en inzichten.
- 9b. Past bij het maken van architectonische concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van de geschiedenis en de theorie van de architectuur en aanverwante kunstvormen, technologische vakken en menswetenschappen toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
10. Maakt op adequate wijze een ontwerp én plan in beeld, geschrift en woord voor anderen inzichtelijk en reflecteert hier kritisch op.

Eindkwalificaties van de opleiding tot stedenbouwkundige die in dit atelier aan de orde komen

MUrb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10a	10b	10c	10d	10e	10f	10g	10h	10i	10j	11	12	13
-------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----	----	----